

สถานการณ์แร่ใยหิน ปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙

บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์
สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน

๑. สถานการณ์แร่ใยหินของไทย

๑.๑ ประทานบัตร

ในปัจจุบันมีประทานบัตรแร่ใยหินที่มีอายุจำนวน ๗๕ แปลง ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐,๖๙๙ ไร่ โดยตั้งอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช (ตารางที่ ๑-๑)

ตารางที่ ๑-๑ ประทานบัตรแร่ใยหินที่มีอายุในปัจจุบัน

จังหวัด	จำนวนประทานบัตรที่มีอายุ (แปลง)	พื้นที่ประทานบัตรรวม (ไร่)
นครสวรรค์	๒๕	๖,๒๔๗
พิจิตร	๔	๖๐๐
สุราษฎร์ธานี	๓๐	๓,๐๐๙
นครศรีธรรมราช	๑๖	๘๔๓
รวม	๗๕	๑๐,๖๙๙

ที่มา: ฐานข้อมูลประทานบัตร, กลุ่มควบคุมสัมปทานและกำกับการผลิต สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน

๑.๒ การผลิต

ประเทศไทยมีการผลิตแร่ใยหินใน ๔ จังหวัด คือ นครสวรรค์ พิจิตร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช ในปี ๒๕๕๘ มีปริมาณการผลิตประมาณ ๑๑.๒๗ ล้านตัน (ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๙.๕) คิดเป็นมูลค่า ๗,๐๔๐ ล้านบาท (ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๒.๓) โดยการผลิตส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ร้อยละ ๖๓.๕

ตารางที่ ๑-๒ ปริมาณการผลิตแร่ใยหิน ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘ จำแนกตามจังหวัด

หน่วย: ล้านตัน

จังหวัด	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
นครสวรรค์	๒.๑๙	๒.๕๐	๓.๒๗	๓.๓๙	๓.๖๙	๓.๗๐
พิจิตร	๐.๔๖	๐.๔๒	๐.๐๒	๐.๑๓	๐.๔๕	๐.๔๐
สุราษฎร์ธานี	๑.๖๐	๑.๗๓	๑.๙๕	๒.๒๒	๑.๔๗	๒.๐๓
นครศรีธรรมราช	๕.๙๒	๖.๓๔	๖.๒๑	๖.๖๔	๖.๘๓	๕.๑๓
รวม (ล้านตัน)	๑๐.๑๗	๑๐.๙๙	๑๑.๔๕	๑๒.๓๘	๑๒.๔๕	๑๑.๒๗
มูลค่า (ล้านบาท)	๕,๒๗๐	๕,๔๔๒	๕,๖๖๖	๖,๓๕๙	๗,๒๐๕	๗,๐๔๐

ที่มา: กลุ่มสถิติและพัฒนาข้อมูล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำหรับปี ๒๕๕๙ ในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายนมีปริมาณการผลิตแร่ใยหิน ๕.๒๓ ล้านตัน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๕๘ (๕.๘๘ ล้านตัน) ร้อยละ ๑๑.๑ และคิดเป็นมูลค่า ๓,๔๗๓ ล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๕๘ (๓,๕๓๔ ล้านบาท) ร้อยละ ๑.๗

๑.๓ ปริมาณสำรอง

จากข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณีพบว่า ปริมาณสำรองแร่ยิปซัมที่มีศักยภาพเป็นไปได้นั้น ปี ๒๕๕๗ อยู่ที่ระดับ ๓๔๘ ล้านตัน ดังนั้น หากหักลบกับปริมาณผลผลิตในช่วงปี ๒๕๕๘ พบว่าปริมาณสำรองในพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นไปได้นั้น ปี ๒๕๕๘ จะเหลืออยู่ประมาณ ๓๓๗ ล้านตัน

หากสมมติให้สามารถนำปริมาณสำรองดังกล่าวมาใช้ผลิตแร่ได้ทั้งหมด โดยกำหนดให้การผลิตในอนาคตมีค่าเท่ากับผลผลิตเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี ล่าสุด จะทำให้สามารถคำนวณสัดส่วนปริมาณสำรองต่อการผลิต (Reserve to production ratio: R/P ratio) หรือจำนวนปีที่สามารถผลิตแร่ยิปซัมได้อีกประมาณ ๒๙ ปี

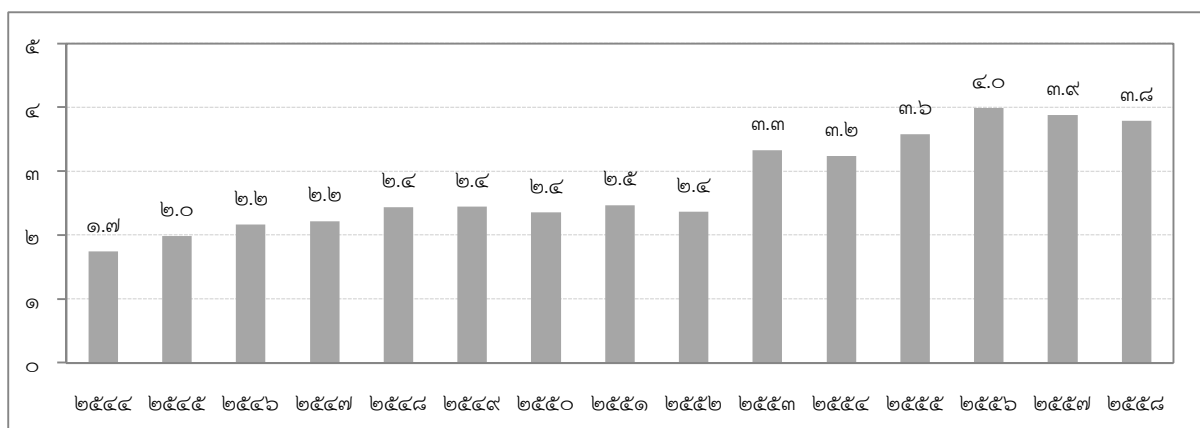
๑.๔ การใช้

ในปี ๒๕๕๘ มีการใช้แร่ยิปซัมในประเทศ ๓.๗๙ ล้านตัน (ลดลงจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๒.๔) หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๓.๖๕ ของผลผลิตทั้งหมด โดยแร่ยิปซัมจะถูกใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ เช่น ปูนซีเมนต์ ยิปซัมบอร์ด และปูนปลาสเตอร์ โดยแร่ที่ผลิตได้ในภาคกลางส่วนใหญ่จะใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ซึ่งมีโรงงานตั้งอยู่ในจังหวัดสระบุรีเป็นจำนวนมาก ขณะที่แร่ที่ผลิตได้ในภาคใต้ส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังต่างประเทศ ในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายนปี ๒๕๕๙ มีปริมาณการใช้แร่ยิปซัมในประเทศ ๑.๗๗ ล้านตัน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๕๘ (๑.๘ ล้านตัน) ร้อยละ ๑.๔

ในช่วงปี ๒๕๔๔ - ๒๕๕๒ การใช้แร่ยิปซัมเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘ การใช้แร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจาก ๒.๔ ล้านตันในปี ๒๕๕๒ เป็น ๓.๗๙ ล้านตันในปี ๒๕๕๘ (แผนภูมิที่ ๑-๑)

แผนภูมิที่ ๑-๑ ปริมาณการใช้แร่ยิปซัมในอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ

หน่วย: ล้านตัน

ที่มา: กลุ่มสถิติและพัฒนาข้อมูล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๑.๕ ค่าภาคหลวงแร่

ในปี ๒๕๕๘ สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมได้มากเป็นลำดับที่ ๔ รองจากหินปูน ลิกไนต์ และทองคำ ตามลำดับ โดยจัดเก็บได้ ๒๙๘ ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙.๖ ของค่าภาคหลวงแร่ทุกชนิด (ตารางที่ ๑-๓) ในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายนปี ๒๕๕๙ สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ยิปซัมได้ ๑๔๕ ล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๕๘ (๑๕๑ ล้านบาท) ร้อยละ ๓.๙

ตารางที่ ๑-๓ การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘

หน่วย: ล้านบาท

ค่าภาคหลวงแร่	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ค่าภาคหลวงแร่	๒๑๕	๒๑๖	๒๓๒	๒๕๕	๓๐๒	๒๙๘
ค่าภาคหลวงแร่รวม	๒,๗๒๐	๒,๗๙๘	๓,๒๖๐	๒,๙๖๗	๓,๑๔๕	๓,๐๓๕
สัดส่วนต่อค่าภาคหลวงแร่รวม	๗.๙	๗.๗	๗.๑	๘.๖	๙.๖	๙.๘

ที่มา: กลุ่มสถิติและพัฒนาข้อมูล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒. สถานการณ์แร่ในประเทศไทย

๒.๑ การผลิต

จากการคาดการณ์ของ USGS พบว่าในปี ๒๕๕๙ ทั้งโลกมีการผลิตแร่ประมาณ ๒๖๓ ล้านตัน โดยจีนเป็นผู้ผลิตแร่รายใหญ่ที่สุดของโลก ๑๓๐ ล้านตัน รองลงมาคือ อิหร่าน ๑๖ ล้านตัน, สหรัฐอเมริกา ๑๕.๕ ล้านตัน, ตุรกี ๑๓ ล้านตัน และไทย ๑๒.๕ ล้านตัน (ตารางที่ ๒-๑)

ตารางที่ ๒-๑ ประเทศผู้ผลิตแร่รายใหญ่ของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ผู้ผลิต	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
จีน	๔๘.๐	๔๘.๐	๑๒๙.๐	๑๒๙.๐๐	๑๓๐.๐	๑๓๐.๐
อิหร่าน	๑๓.๐	๑๓.๐	๑๕.๐	๑๓.๐๐	๑๖.๐	๑๖.๐
สหรัฐอเมริกา	๘.๙	๑๕.๘	๑๖.๓	๑๑.๐๐	๑๕.๒	๑๕.๕
ตุรกี	๕.๗	๘.๓	๘.๓	๘.๓๐	๑๒.๖	๑๓.๐
ไทย	๙.๙	๙.๐	๖.๓	๖.๓๐	๑๑.๒	๑๒.๐
ผลผลิตรวมทั่วโลก	๒๓๗.๐	๒๔๐.๐	๒๔๕.๐	๒๔๔.๐	๒๖๑.๐	๒๖๓.๐

ที่มา: USGS

๒.๒ การส่งออกแร่และแอนไฮไดรต์^๑

จากสถิติของ Global Trade Atlas ในปี ๒๕๕๙ พบว่ามีการส่งออกแร่และแอนไฮไดรต์ของทุกประเทศทั่วโลกรวมกันประมาณ ๒๔.๖๗^๒ ล้านตัน (ตารางที่ ๒-๒)

ตารางที่ ๒-๒ ประเทศผู้ส่งออกแร่และแอนไฮไดรต์รายใหญ่ของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ผู้ส่งออก	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
ไทย	๘.๒๑	๘.๕๖	๙.๑๒	๙.๘๗	๘.๗๑	๗.๖๐
สเปน	๓.๓๘	๓.๗๘	๓.๔๕	๓.๙๑	๔.๐๓	๕.๑๓
อิหร่าน	๑.๖๓	๑.๔๔	๑.๖๑	๑.๔๓	๑.๘๖	๓.๖๑
เม็กซิโก	๐.๗๗	๐.๙๙	๑.๐๖	๑.๐๑	๓.๕๓	๓.๒๘
แคนาดา	๑.๖๗	๑.๒๓	๑.๒๐	๑.๒๔	๑.๒๙	๑.๑๘
รวมทั่วโลก	๑๙.๓๓	๑๙.๖๒	๒๐.๐๐	๒๑.๑๓	๒๓.๒๕	๒๔.๖๗

ที่มา: Global Trade Atlas

^๑ เนื่องจากบางประเทศมีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ไม่สามารถจำแนกข้อมูลแร่และแอนไฮไดรต์ออกจากกันตามรหัสพิกัดศุลกากรของระบบฮาร์โมนีได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลการส่งออกในภาพรวมของแร่ทั้ง ๒ ชนิด

^๒ เป็นข้อมูลประมาณการ เนื่องจาก Global trade Atlas ยังมีข้อมูลไม่ครบทุกประเทศ เช่น โอมาน เวียดนาม

ถึงแม้ว่าในปี ๒๕๕๙ ปริมาณการส่งออกแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยไปยังตลาดโลกจะลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๒.๗ แต่ไทยยังคงเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลกอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๙ ติดต่อกัน โดยมีปริมาณการส่งออกประมาณ ๗.๖ ล้านตัน (แบ่งเป็น ยิปซัม ๖.๒๙ ล้านตัน และแอนไฮไดรต์ ๑.๓๑ ล้านตัน) หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๐.๘ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๓๓) สำหรับประเทศที่มีปริมาณการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สเปน อิหร่าน และเม็กซิโก ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกประมาณร้อยละ ๒๐.๘, ๑๔.๖ และ ๑๓.๓ ตามลำดับ

๒.๓ สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต

สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของอุปทานส่วนเกินในแต่ละประเทศ จากข้อมูลในปี ๒๕๕๙ พบว่า จีน อิหร่าน สหรัฐอเมริกา และตุรกี ซึ่งเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมรายใหญ่ ๔ อันดับแรกของโลก แต่แร่ยิปซัมส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดถูกใช้ภายในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตแร่ยิปซัมอันดับที่ ๕ กลับมีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสูงที่สุดในบรรดาประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ กล่าวคือ ผลผลิตยิปซัมมากกว่าร้อยละ ๖๐ ถูกส่งออกไปขายในต่างประเทศ (ตารางที่ ๒-๓)

ตารางที่ ๒-๓ การผลิตและส่งออกยิปซัมของประเทศผู้ผลิตและประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

ประเทศ	การผลิต (ล้านตัน)*	การส่งออก (ล้านตัน)**	สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต (ร้อยละ)
ไทย	๑๒.๐๐	๗.๖๐	๖๓.๓
สเปน	๗.๐๐	๕.๑๓	๗๓.๓
เม็กซิโก	๕.๔๐	๓.๒๘	๖๐.๗
อิหร่าน	๑๖.๐๐	๓.๖๑	๒๒.๖
สหรัฐอเมริกา	๑๕.๕๐	๐.๐๔	๐.๓
ตุรกี	๑๓.๐๐	๐.๑๘	๑.๔
จีน	๑๓๐.๐๐	๐.๑๙	๐.๒

ที่มา: * USGS

** Global trade Atlas เป็นข้อมูลการส่งออกรวมทั้งยิปซัมและแอนไฮไดรต์

๓. การส่งออกแร่ยิปซัมของไทย

๓.๑ การส่งออก

ยิปซัมเป็นแร่ที่ไทยผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้น ไทยจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ยิปซัมสุทธิ โดยมีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตมากกว่าร้อยละ ๖๐ ซึ่งยิปซัมที่ส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นแร่ที่ผลิตในภาคใต้ เนื่องจากมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศรองรับไม่มากนัก จึงส่งออกไปขายยังต่างประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ มีการส่งออกแร่ยิปซัม ๖.๒๙ ล้านตัน (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๗.๙) คิดเป็นมูลค่า ๔,๑๗๖ ล้านบาท (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๑๕.๒)

ตารางที่ ๓-๑ ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยิปซัม ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๙

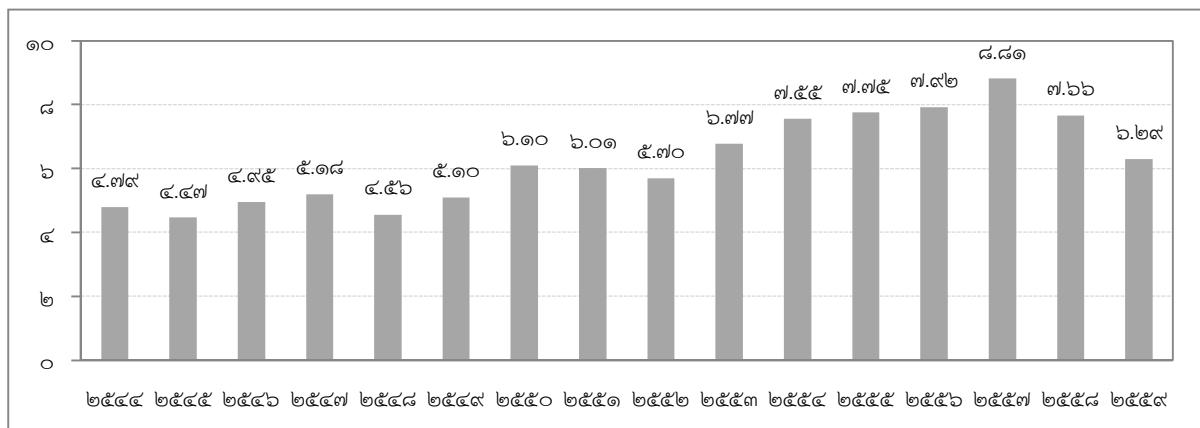
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
ปริมาณ (ล้านตัน)	๗.๕๕	๗.๗๕	๗.๙๒	๘.๘๑	๗.๖๖	๖.๒๙
มูลค่า (ล้านบาท)	๓,๘๒๐	๔,๐๕๓	๔,๑๙๔	๕,๐๔๗	๔,๙๒๕	๔,๑๗๖

ที่มา: Global Trade Atlas

เมื่อพิจารณาการส่งออกยิปซัมของไทยในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มส่งออกลดลง ซึ่งเป็นผลสำคัญมาจากนโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมที่ภาครัฐพยายามควบคุมและจำกัดการส่งออก หลังจากที่มีการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗ (แผนภูมิที่ ๓-๑)

แผนภูมิที่ ๓-๑ ปริมาณการส่งออกยิปซัมของไทยปี ๒๕๔๔-๒๕๕๙

หน่วย: ล้านตัน

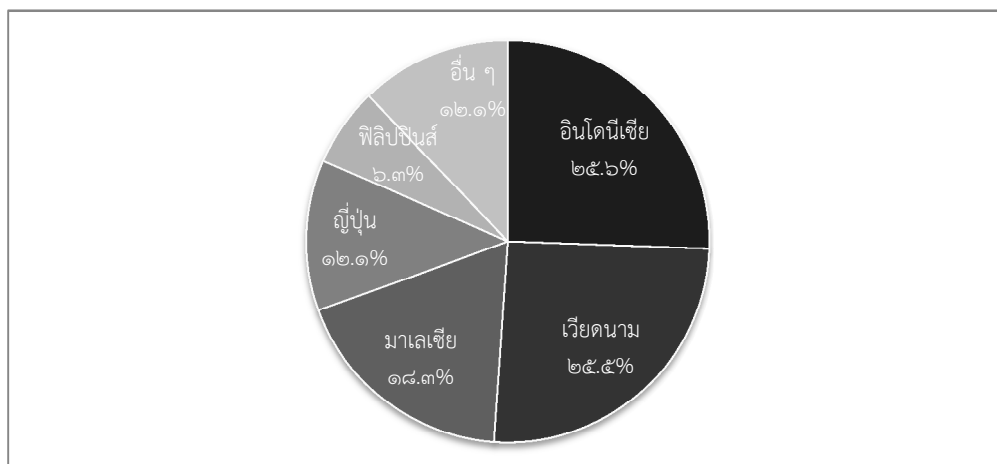

ที่มา: Global Trade Atlas

๓.๒ ตลาดส่งออกยิปซัมที่สำคัญของไทย

ตลาดส่งออกยิปซัมทั้งหมดของไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชีย โดยในปี ๒๕๕๙ มีตลาดส่งออกที่สำคัญ ๓ อันดับแรก คือ อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย ซึ่งมีสัดส่วนรวมกันประมาณร้อยละ ๖๙.๔ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ (แผนภูมิที่ ๓-๒)

แผนภูมิที่ ๓-๒ ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกของไทยในตลาดหลักในปี ๒๕๕๙

ที่มา: Global Trade Atlas

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา พบว่าการส่งออกยิปซัมของไทยหดตัวลงอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านปริมาณและมูลค่า โดยในปี ๒๕๕๘ มีการหดตัวเฉพาะตลาดญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ แต่ในปี ๒๕๕๙ หดตัวลงในทุกตลาดหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ที่มีการหดตัวค่อนข้างมาก โดยมีปริมาณการส่งออกลดลงร้อยละ ๒๐.๕, ๒๑.๓ และ ๒๖.๖ ในขณะที่มูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ ๑๘.๒, ๑๗.๓ และ ๒๒.๒ ตามลำดับ (ตารางที่ ๓-๒)

ตารางที่ ๓-๒ ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยิปซัมในตลาดส่งออก ปี ๒๕๕๙ เทียบกับปี ๒๕๕๘

ตลาดส่งออก	๒๕๕๘		๒๕๕๙		การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (%)	มูลค่า (%)
อินโดนีเซีย	๒.๐๒	๑,๓๐๖	๑.๖๑	๑,๐๖๘	-๒๐.๕	-๑๘.๒
เวียดนาม	๑.๗๖	๑,๑๑๘	๑.๖๑	๑,๐๕๗	-๘.๖	-๕.๕
มาเลเซีย	๑.๔๗	๙๔๙	๑.๑๕	๗๘๔	-๒๑.๓	-๑๗.๓
ญี่ปุ่น	๐.๘๘	๕๘๗	๐.๗๖	๕๐๑	-๑๓.๖	-๑๔.๗
ฟิลิปปินส์	๐.๕๔	๓๓๗	๐.๔๐	๒๖๒	-๒๖.๖	-๒๒.๒
อื่น ๆ	๐.๙๙	๖๒๘	๐.๗๖	๕๐๕	-๒๒.๘	-๑๙.๗
รวม	๗.๖๖	๔,๙๒๕	๖.๒๙	๔,๑๗๖	-๑๗.๘	-๑๕.๒

ที่มา: Global Trade Atlas

๓.๓ สภาพการแข่งขันในตลาดส่งออกหลัก

เนื่องจากในบางประเทศมีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ไม่สามารถจำแนกข้อมูลรายปีและแอนโคโนไดร์ตออกจากกันตามพิภคศลการของระบบฮาร์โมนไนซ์ได้ การวิเคราะห์สภาพการแข่งขันจึงต้องพิจารณาในภาพรวมของแร่ทั้ง ๒ ชนิด โดยจะทำการวิเคราะห์เฉพาะ ๔ ตลาดหลักที่มีข้อมูล ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์

๓.๓.๑ ตลาดอินโดนีเซีย

ไทยครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดอินโดนีเซียเกือบทั้งหมดมาโดยตลอด และมีส่วนแบ่งค่อนข้างคงที่ประมาณร้อยละ ๙๘-๙๙ จนกระทั่งการเข้ามาตีตลาดของโอมาน ทำให้ส่วนแบ่งตลาดเริ่มลดลงในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ และปริมาณการส่งออกของไทยในปี ๒๕๕๙ หดตัวอย่างมาก ทำให้สูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับคู่แข่งสำคัญอย่างโอมานและอิหร่านค่อนข้างมาก โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม ๒๕๕๙ ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเหลือเพียงร้อยละ ๗๒ ลดลงจากร้อยละ ๙๔.๒ ในช่วงเวลาเดียวกันของปี ๒๕๕๘ (ตารางที่ ๓-๓)

ตารางที่ ๓-๓ ปริมาณส่งออก ส่วนแบ่งตลาด และราคา CIF ของไทยและคู่แข่งในตลาดอินโดนีเซีย

ผู้ส่งออก	ปริมาณส่งออก (ตัน)			ส่วนแบ่งตลาด (%)			ราคา CIF เฉลี่ย ปี ๒๕๕๙* (บาท)
	ทั้งปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๘*	ปี ๒๕๕๙*	ทั้งปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๘*	ปี ๒๕๕๙*	
ไทย	๑,๙๑๙,๑๙๘	๑,๑๘๖,๖๗๙	๙๑๔,๑๗๙	๘๖.๑	๙๔.๒	๗๒.๐	๑,๐๖๘.๖๔
โอมาน	๓๐๒,๒๒๙	๖๕,๖๘๔	๑๙๐,๒๐๐	๑๓.๖	๕.๒	๑๕.๐	๗๗๗.๑๔
อิหร่าน	๕๓	๔๘	๑๖๔,๗๖๗	๐.๐	๐.๐	๑๓.๐	๑,๐๓๗.๓๒

ที่มา: Global Trade Atlas

หมายเหตุ: * ช่วงเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม

๓.๓.๒ ตลาดมาเลเซีย

ตลาดมาเลเซียเป็นอีกตลาดหนึ่งที่ไทยสามารถครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดได้เกือบทั้งหมด มาโดยตลอด มีส่วนแบ่งค่อนข้างคงที่ประมาณร้อยละ ๙๗-๙๙ แต่ปริมาณการส่งออกของไทยในปี ๒๕๕๙ หดตัวอย่างมาก ทำให้มีส่วนแบ่งตลาดลดลงจากร้อยละ ๙๙.๘ ในปี ๒๕๕๘ เป็นร้อยละ ๙๓ ในปี ๒๕๕๙ โดยสูญเสียส่วนแบ่งให้กับคู่แข่งสำคัญรายเดิมอย่างอิหร่านและอินโดนีเซีย รวมถึงคู่แข่งรายใหม่ que เริ่มเข้ามาในตลาด เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรสต์ และโอมาน (ตารางที่ ๓-๔)

ตารางที่ ๓-๔ ปริมาณส่งออก ส่วนแบ่งตลาด และราคา CIF ของไทยและคู่แข่งในตลาดมาเลเซีย

ผู้ส่งออก	ปริมาณส่งออก (ตัน)		ส่วนแบ่งตลาด (%)		ราคา CIF เฉลี่ย ปี ๒๕๕๙ (บาท)
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	
ไทย	๑,๕๓๑,๘๑๑	๑,๒๘๐,๑๕๓	๙๙.๘	๙๓.๐	๗๙๕.๙๘
อิหร่าน	๒,๒๓๑	๕๑,๕๐๔	๐.๒	๓.๘	๓๙๗.๓๖
อินโดนีเซีย	๐	๒๐,๐๐๐	๐.๐๐	๑.๕	๗๐๓.๓๐

ที่มา: Global Trade Atlas

๓.๓.๓ ตลาดญี่ปุ่น

ไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในตลาดญี่ปุ่นมาโดยตลอด ครองส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดประมาณร้อยละ ๗๑-๗๔ โดยมีคู่แข่งรายสำคัญอย่างเม็กซิโก จนกระทั่งการเข้ามาตีตลาดของโอมานในปี ๒๕๕๗ ทำให้สถานการณ์ของไทยในตลาดญี่ปุ่นเริ่มแยลง โดยมีส่วนแบ่งการตลาดลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๕๙.๙ ในปี ๒๕๕๘ และ ๕๘.๘ ในปี ๒๕๕๙ ตามลำดับ (ตารางที่ ๓-๕)

ตารางที่ ๓-๕ ปริมาณส่งออก ส่วนแบ่งตลาด และราคา CIF ของไทยและคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น

ผู้ส่งออก	ปริมาณส่งออก (ตัน)		ส่วนแบ่งตลาด (%)		ราคา CIF เฉลี่ย ปี ๒๕๕๙ (บาท)
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	
ไทย	๑,๓๒๗,๐๒๕	๑,๓๒๗,๑๗๖	๕๙.๙	๕๘.๘	๑,๐๔๗.๑๗
โอมาน	๔๖๑,๒๑๗	๕๑๑,๘๘๘	๒๐.๘	๒๒.๗	๘๔๑.๖๘
เม็กซิโก	๔๑๖,๕๖๗	๔๐๖,๖๐๕	๑๘.๘	๑๘.๐	๙๐๑.๔๓

ที่มา: Global Trade Atlas

๓.๓.๔ ตลาดฟิลิปปินส์

ตลาดฟิลิปปินส์เป็นตลาดส่งออกที่ไทยมีสถานการณ์แยลงมากที่สุด มีการหดตัวทั้งด้านปริมาณและมูลค่าการส่งออกมากที่สุดในบรรดาตลาดส่งออกของไทยทั้งหมด ทำให้ส่วนแบ่งปริมาณการส่งออกในตลาดฟิลิปปินส์ของไทยลดลงจากร้อยละ ๕๕.๓ ในปี ๒๕๕๘ เหลือเพียงร้อยละ ๓๕.๖ ในปี ๒๕๕๙ และทำให้ไทยเสียตำแหน่งผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในตลาดฟิลิปปินส์ให้กับคู่แข่งสำคัญอย่างเกาหลีใต้ นอกจากนี้ในช่วง ๒ ปีล่าสุดยังมีคู่แข่งรายใหม่ que เริ่มเข้ามาในตลาดอย่างโอมานและสหรัฐอาหรับเอมิเรสต์ อีกด้วย (ตารางที่ ๓-๖)

ตารางที่ ๓-๖ ปริมาณส่งออก ส่วนแบ่งตลาด และราคา CIF ของไทยและคู่แข่งในตลาดฟิลิปปินส์

ผู้ส่งออก	ปริมาณส่งออก (ตัน)		ส่วนแบ่งตลาด (%)		ราคา CIF เฉลี่ย
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๙ (บาท)
เกาหลีใต้	๑๙๕,๕๐๐	๔๗๒,๙๘๙	๒๗.๑	๔๔.๕	๔๐๖.๕๘
ไทย	๓๙๙,๑๔๑	๓๗๗,๙๑๖	๕๕.๓	๓๕.๖	๗๘๓.๙๑
โอมาน	๔๑,๘๐๐	๗๔,๒๐๑	๕.๘	๗.๐	๓๙๖.๖๕

ที่มา: Global Trade Atlas

๔. ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ในปี ๒๕๕๘ การผลิตแร่ยิปซัมมีมูลค่าผลผลิตประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านบาท และจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ได้ประมาณ ๓๐๐ ล้านบาท ทำให้แร่ยิปซัมเป็นแร่ที่มีความสำคัญในลำดับที่ ๔ ของประเทศ แหล่งผลิตแร่ยิปซัมของไทยอยู่ในพื้นที่ ๔ จังหวัด คือ พิจิตร นครสวรรค์ นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี โดยผลผลิตในภาคกลางจะถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ เช่น ปูนซีเมนต์ ยิปซัมบอร์ด และปูนปลาสเตอร์ ในขณะที่ภาคใต้ไม่ค่อยมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องรองรับมากนัก ทำให้ผลผลิตส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๖๐ จะถูกส่งออกไปขายยังต่างประเทศในรูปแบบแร่ดิบ โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย เวียดนาม มาเลเซีย ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ ทำให้ไทยเป็นผู้ส่งออกแร่ยิปซัมรายใหญ่ที่สุดของโลก

ปัจจุบันการแข่งขันในตลาดโลกมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทั้งจากคู่แข่งรายเดิม เช่น เม็กซิโก เกาหลีใต้ และอิหร่าน รวมถึงคู่แข่งรายใหม่ที่เข้ามาตีตลาดมากขึ้น เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และโอมาน โดยเฉพาะโอมานที่ตั้งเป้าหมายจะเป็นผู้ส่งออกแร่ยิปซัมรายใหญ่ที่สุดของโลกในปี ๒๕๖๑ การแข่งขันด้วยมิติด้านราคาจึงอาจไม่มีความเหมาะสมมากนัก และเมื่อพิจารณาปริมาณสำรองแร่ยิปซัมที่เหลืออยู่ พบว่าสถานการณ์ค่อนข้างน่าเป็นห่วง เนื่องจากจะสามารถผลิตแร่ยิปซัมได้อีก ๒๙ ปี (ภายใต้ข้อสมมติการผลิตในปัจจุบัน)

ถึงแม้ว่านโยบายการบริหารจัดการแร่ยิปซัมของภาครัฐในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาจะพยายามควบคุมและจำกัดการส่งออกในรูปแบบแร่ดิบ และทำให้ปริมาณการส่งออกลดลงได้บ้าง แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก หากภาครัฐยังไม่มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เหมาะสมอาจทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนทรัพยากรแร่ยิปซัมในอนาคตได้ ดังนั้น ภาครัฐควรกำหนดนโยบายการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรเพื่อรองรับความต้องการใช้ภายในประเทศ เช่น การสำรวจแหล่งแร่ยิปซัมในพื้นที่ใหม่ การวิจัยและพัฒนาวัตถุดิบทดแทนยิปซัม ซึ่งหากต้องการส่งเสริมการส่งออกควรเน้นการส่งออกที่ผ่านการเพิ่มมูลค่าแร่แล้ว รวมทั้งหามาตรการและแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้ยิปซัมเป็นวัตถุดิบอย่างจริงจัง

อ้างอิง

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม. สถิติแร่ของประเทศไทยปี ๒๐๑๕ - ๒๐๑๖ ปีปฏิทิน (ครึ่งปีแรก). ธันวาคม ๒๕๕๙.

Conrad Prabhu. Oman set to become world's largest gypsum exporter by ๒๐๑๘.
www.omanminingexpo.com/industry-news.php. June ๒๐๑๕.

Global Trade Atlas. <http://www.gtis.com/gta>.

U.S. Geological Survey. Mineral Commodity Summaries. January ๒๐๑๗.